

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTER-HELYETTESÉNEK
17. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1972. évi június hó 19-én.

Tárgy: Termékbeszerzés rendjének szabályozása.

A múlt év folyamán végrehajtott szervezeti intézkedések, valamint az 1970. évi 13. sz. I. főcsoportfőnöki utasítás gyakorlati végrehajtása során szerzett tapasztalatok szükségessé teszik a termékbeszerzés rendjének módosítását, illetve a jogszabály áttekinthetősége érdekében annak átfogó újraszabályozását. Ebből a célból az alábbi

u t a s í t á s t

adom ki.

I.

A termékbeszerzés általános szabályai

1. A BM szervei szükségleteinek kielégítésére beszerzendő termékek a termékforgalmazási szabályok szempontjából lehetnek:
 - népgazdasági szinten központi gazdálkodás alá tartozó és kontingentált termékek,
 - haditechnikai termékek,
 - polgári és speciális import termékek,
 - BM viszonylatban kiemelt termékek,
 - szabadforgalmú termékek.
2. A népgazdasági szinten **központi gazdálkodás alá vont és kontingentált termékeket** az Országos Anyag- és Árhivatal, vagy az általa kijelölt minisztérium (országos hatáskörű szerv) osztja el a felhasználók között. Az elosztás szállítási szerződéskötési kötelezettséget hoz létre az előállító (forgalombahozó) oldalán.

3. **Haditechnikai termékek** mindazok a kész- és félkész (fegyver, lőszer, páncélos-technikai, katonai-finommechanikai, lokátor-technikai, repülőtechnikai, gépjármű, műszaki, vegyi és sugár-védelmi, valamint egészségügyi) termékek, amelyek közvetlenül, vagy közvetve a honvédelem, valamint a rend- és jogbiztonság, továbbá a speciális külkereskedelem céljait szolgálják, s amelyek polgári forgalomba nem, vagy csak külön engedéllyel kerülnek.

4. **Import** forgalmi körébe tartoznak azok a termékek, amelyek beszerzése a BM szervei és az illetékes külkereskedelmi vállalatok közötti külkereskedelmi bizományi szerződés alapján történik.

Speciális importtermékek az import útján beszerzésre kerülő azon haditechnikai termékek (főanyagok, tartozékok, alkatrészek), amelyekre államközi szerződések sajátos forgalmazási feltételeket írnak elő.

5. **A BM viszonylatban kiemelt termékek** a fentiekben foglaltakon túlmenően azon termékek, amelyeket a BM költségvetés-tervezési utasítás előírásai szerint egyedileg kell a költségvetésben előirányozni.

6. **A szabadforgalmú termékek** a termékgazdálkodás és forgalmazás szempontjából kötöttség alá nem vont, a kereskedelmi forgalomban, vagy a termelőktől korlátozás nélkül beszerezhető termékek.

7. A termékek beszerzése a népgazdasági előírások szerint az alábbiak szerint történhet:

- a) szállítási szerződéskötési kényszeren alapuló megállapodással,
- b) a felek megegyezésén alapuló szállítási szerződéskötéssel,
- c) egyéb külön jogszabályokban szabályozott szerződéssel (pld. adás-vételi, vállalkozási, mezőgazdasági termékértékesítési szerződés, stb.).

8. A termékek beszerzését az a szerv köteles lebonyolítani, amely a beszerzéshez szükséges költségvetési fedezettel rendelkezik (helyi beszerzés).

Központilag történik a kereskedelmi forgalom tárgyát nem képező, a haditechnikai, az I/4. pont szerinti import, a speciális szakismeretet kívánó, továbbá az olyan termékek beszerzése, amelyek központi beszerzéséhez a BM-nek mellőzhetetlen érdeke fűződik (kötelező központi beszerzés). A felsőfokú gazdasági szervek ezenkívül a felhasználók kívánságára központilag szerezhethetnek be más olyan termékeket is, amelyek helyileg csak aránytalanul nagy nehézség mellett szerezhetők be (fakultatív központi beszerzés).

A központi beszerzési tevékenység bonyolítása a gazdálkodásilag illetékes felsőfokú gazdasági szerv feladata.

A BM speciális import tervének végrehajtásáról a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség köteles gondoskodni.

Import beszerzéseket rubel elszámolású viszonylatban a költségvetési előirányzat Ft-összegén belül szabadon, más (tőkés) viszonylatban a kötelezően előírt devizakeretek és Ft-előirányzatok keretei között lehet eszközölni.

A tőkés viszonylatú termékek beszerzéséhez szükséges devizakereteket a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség központilag kezeli. Ezért a megrendeléseket a szállító külkereskedelmi vállalatokhoz való továbbítás előtt tárcaszintű záradékolás végett a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséghez kell benyújtani.

9. A termékbeszerzés alapja az éves költségvetés. Hosszabb beszerzési átfutást igénylő termékek azonban a középtávú (öt-éves) terv alapján is megrendelhetők. A középtávú tervben sem szereplő termékekre csak a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség előzetes hozzájárulása mellett adható fel megrendelés.
10. Az 5/1969. sz. miniszteri parancs alapján rendszeresítési eljárás alá vont berendezések és felszerelések szállítására szerződést kötni, megrendeléseket feladni, beszerzésükre intézkedni csak akkor szabad, ha a rendszeresítési eljárást lefolytatták, illetve rendszerbevitelük engedélyezése megtörtént.
11. Termékbeszerzésre irányuló 7. pontban foglalt szerződések megkötését a belügyi szervek is mindenkor az érvényben lévő népgazdasági rendeletek és utasítások szerint kötelesek eszközölni.
Jelenleg e tárgykörben érvényben lévő fontosabb rendeletek, utasítások felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza.
12. A termékeket elsősorban a szocialista termelő és készletező vállalatoktól kell beszerezni.
Nem szocialista szervektől, kisiparosoktól, magánszemélyektől terméket beszerezni csak a vonatkozó rendeletekben foglalt előírások betartásával lehet.
13. Azoknál a termékeknél, amelyek tekintetében konkrét típus, vagy szabvány-előírás van érvényben, azok betartása kötelező. Azoknál a termékeknél, amelyek tekintetében konkrét típus, vagy szabvány meghatározva nincs, mindenkor a szolgálati feladatok ellátásához legmegfelelőbb és a leggazdaságosabb feltételek mellett beszerezhető termékek vásárlására kell törekedni. Luxus cikket és fényűzési célokat szolgáló termékeket beszerezni tilos.
14. A beszerzések gazdaságosságának növelése, továbbá a korszerű termékek megismerése érdekében a felsőfokú gazdasági szervek a gazdálkodási hatáskörükbe tartozó termékféleségek vonatkozásában rendszeres piackutatást folytassanak és annak eredményeiről a költségvetés készítésére kötelezett szerveket időközönként tájékoztassák.

A beszerző szervek törekedjenek:

- a termelő és készletező vállalatokkal rendszeres kapcsolat kiépítésére, hogy azok ajánlataikat a termékeik előállítására és eladása vonatkozásában megtehessek,

- az árengedményes beszerzés, minőségi bevizsgálás és átvétel helyi lehetőségeinek kihasználására,
- az azonos székhelyen működő társ BM szervezetekkel beszerzési társulások létrehozására, amennyiben az anyagi előny jár.

15. A pénzügyi szolgálat a megrendelések szabályszerű végrehajtását és az egyes termékféleségek beszerzésére vonatkozó előírások betartását rendszeresen kíséri figyelemmel. Minden tiltó rendelkezésbe ütköző termékbeszerzés kötelezettségvállalási ellenjegyzését meg kell tagadni.

II.

A központi termékbeszerzés szabályai

16. A központi beszerzésű termékek tételes körét az I/8. pontban foglaltak szemelőtt tartásával a felsőfokú gazdasági szervek — a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséggel egyetértésben — határozzák meg. A központi beszerzésű termékek jegyzékét a felsőfokú gazdasági szervek az éves költségvetési javaslat összeállítását megelőzően legkésőbb május 1-ig kötelesek a költségvetés készítésére kötelezett szervek részére megküldeni.

17. A költségvetés készítésére kötelezett szervek költségvetésük megtárgyalása után legkésőbb **augusztus hó 5-ig** az illetékes felsőfokú gazdasági szervekkel — azok által meghatározott előírás szerint — közölik a központi beszerzési igényeiket, amely egyben részükről megrendelést is képez.

A szállítási szerződések időbeni megkötése végett a felsőfokú gazdasági szervek a költségvetés készítését, illetve megtárgyalását megelőzően az egyes központi beszerzésű termékekből várható szükségletekre nézve előzetes igénybejelentést (előmegrendelést) kérhetnek be a költségvetés készítésére kötelezett szervektől.

18. Átmeneti beszerzési nehézségek esetén a költségvetés készítésére kötelezett szerv kérésére (beszerzési segítségnyújtásként) helyi beszerzésű terméket is központilag kell beszerezni, amennyiben a beszerzés helyileg valóban nem oldható meg eredményesen. Az ilyenirányú beszerzési igények tekintetében a szervek közvetlenül állapodnak meg a felsőfokú gazdasági szervekkel.

19. A felsőfokú gazdasági szervek a központi tartalékkészletek felújítása, az esetleg felgyülemlett készletek hasznosítása érdekében átmenetileg felfüggeszthetik egyes, egyébként helyileg beszerezhető termékek beszerzését és elrendelhetik azok központi készletekből történő kötelező igénybevételét.

20. Központi beszerzésű termékigényből évközben felmerülő pótlólagos szükséglet kielégítése (megrendelés), vagy igénymérséklés (lemondás) tekintetében a költségvetés készítésére kötelezett szervek az illetékes felsőfokú gazdasági szervekkel közvetlenül állapodnak meg.

A felsőfokú gazdasági szervek a bejelentett termékigényről való lemondást csak az esetben fogadhatnak el, ha a szállítási szerződés, a Belügyminisztériumra nézve aránytalanul terhes következmények nélkül felbontható, vagy módosítható.

21. A felsőfokú gazdasági szervek törekedjenek a terméket a központi beszerzésű termékek jegyzékében foglalt, vagy annál kedvezőbb áron beszerezni.

A termékbeszerzés elszámolása tényleges beszerzési áron történik.

A megrendelő szervek az évközi áreltérések kihatásait a központi beszerzésű igényük értékének 5%-a erejéig külön értesítés nélkül költségvetésük terhére viselni kötelesek. Az esetben, ha az áreltérések kihatása ezt a mértéket meghaladná, a felsőfokú gazdasági szerv a költségviselés tekintetében a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséget tartozik megkeresni.

22. A központilag beszerzett termékeknek a megrendelő (igénylő) szervek rendelkezésére bocsátása a termékek jellegétől függően a központi tárintézetekből történő vételezés, vagy a gyártó (készletező) vállalatoktól való közvetlen átvétel (kiszállítás) útján történhet.

A felesleges szállítások és tárolások elkerülése céljából a beszerző szervek törekedjenek a gyártó vállalatoktól, készletező kereskedelmi szervektől történő közvetlen átvételre.

III.

A termékbeszerzés pénzügyi elszámolásának általános szabályai

23. A költségvetés készítésére kötelezett szervek a részükre negyedévenként megnyitott javadalom összegéből a központi termékbeszerzés céljára szolgáló részt, a bankszámlájukra való beérkezéstől számított 48 órán belül kötelesek az illetékes felsőfokú gazdasági szerv MNB számlájára egyösszegben „beszerzési előleg” címén átutalni.

A központi beszerzések ellenértékét a szállító vállalatok felé ennek terhére kell kiegyenlíteni.

A felsőfokú gazdasági szervek a központi beszerzések pénzügyi lebonyolítására az igénylő szerv által rendelkezésükre bocsátott előleget a saját javadalmuktól elkülönítetten kötelesek kezelni.

24. A központi beszerzések végleges kiadásként való elszámolása az igénylő szerv költségvetése terhére történik.

A felsőfokú gazdasági szervek az elszámolás érdekében az anyagkiadási bizonylatokon a termék megnevezésén és mennyiségén túl tüntessék fel az egységárat és a kiutalt termék-mennyiség összértékét is.

25. A központi tárintézetek a kiszállításra, kiadásra kerülő termékekről kiállított bizonylat egy példányát az illetékes költség-

vetés készítésére kötelezett szerv pénzügyi osztálya (szolgálat) részére közvetlenül küldjék meg. A pénzügyi szerv a bizonylat szerinti anyagok beszerzési értékét a leltári bevételezés igazolása után azon költségvetési tételen számolja el tényleges kiadásként, amelyen a szóban forgó termékek beszerzésére a költségvetésében fedezet van.

A központi tárintézetektől pénzbeni elszámolás nélkül (térítésmentesen) kiutalt termékekről a kiállított bizonylatot „Térítésmentesen” felülbélyegzéssel az egyéb bizonylatoktól meg kell különböztetni.

26. A tárgyévet követő év január 15-ig a felsőfokú gazdasági szervek kötelesek az év folyamán átutalt beszerzési előleggel a költségvetést készítő szerv felé véglegesen elszámolni. Az elszámolás keretében rögzíteni kell a következő évre áthúzódó tételeket mennyiségben és értékben.

Az év folyamán átutalt előleg felhasználatlan részét — az áthúzódó tételek kiegyenlítésére szükséges összeg visszatartása mellett — vissza kell utalni az átutaló szerv javadalom számlájára.

Előleghiány esetén annak pótlólagos átutalásáról a költségvetés készítésére kötelezett szerv január 31-ig köteles gondoskodni. Az év végi elszámolás zavartalanságának biztosítása érdekében december hó 20. és 31. között a központi beszerzésből való árukiadást lehetőleg szüneteltetni kell. Elkerülhetetlen esetekben a kiadott termékeket mint következő évi kiszállítást kell elszámolni.

27. A felsőfokú gazdasági szervek az áthúzódó kötelezettségekről szervenként készült tájékoztatás egy példányát az elmaradásra vonatkozó indoklás mellett — a 26. pontban említett határidőig — a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség részére is kötelesek megküldeni.

IV.

Egyéb rendelkezések

28. Az utasítás előírásait értelemszerűen alkalmazni kell a szolgáltatások igénybevételeire és elszámolására is.

29. A központi tartalék- és egyéb raktári készletekből a szervezeteknek utánpótlási igény nélkül terméket kiadni, csak a központi termékbbszerzésre érvényes szabályok szerint lehet.

Ezek elszámolását folyó beszerzési áron kell eszközölni. Használt (osztályozott) termék esetében, a használhatósági állapotnak megfelelő csökkentett árat kell alkalmazni.

A központi tartalék- és egyéb raktári készletekből a szervezeteknek utánpótlási igény nélkül kiadott termékek ellenértékét, a felsőfokú gazdasági szervek kötelesek a Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség rendelkezésére bocsátani.

30. A költségvetés készítésére kötelezett szervek közvetlen egymásközötti termékátadása, ill. átvétele térítésmentesen — pénzel számolási kötelezettség nélkül — történik.

31. A felsőfokú gazdasági szervek vezetői egyes társfőhatóságok (minisztériumok) részére térítés ellenében végzendő termékbeszerzés rendjére vonatkozóan, jelen utasítás rendelkezéseit alapulvéve hatáskörükben állapodhatnak meg.
32. Jelen utasításban foglaltakat 1972. január 1-i visszamenőleges hatállyal kell alkalmazni és ezzel egyidejűleg a 13/1970. (XII. 18.) számú I. főcsoportfőnöki utasítás hatályát veszti.
33. A felsőfokú gazdasági és a költségvetés készítésére kötelezett szervek vezetői az utasításomban foglaltakat mind az anyagi, mind a pénzügyi szolgálat beosztottai részére 1972. II. félévében tegyék oktatás tárgyává.

Felhívom Vezető (Parancsnok) Elvtársat, hogy az utasításban foglaltak eredményes végrehajtása érdekében saját hatáskörében a szükséges intézkedéseket tegye meg.

KÖNYI GYULA s. k.,
r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

Felterjesztve: miniszter elvtársnak

Kapják: elosztó szerint

Készült: 270 példányban.

**A TERMÉKFORGALMAZÁSSAL ÉS TERMÉKGAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATBAN
ÉRVÉNYBEN LÉVŐ FONTOSABB RENDELETEK, UTASÍTÁSOK**

— 10/1966. (II. 14.) Korm. sz. rend.	A szállítási szerződésekről
— 46/1967. (XI. 5.) Korm. sz. rend.	A szállítási szerződésekről tárgyú rendelet módosításáról
— 2/1970. (II. 3.) Korm. sz. rend.	A szállítási szerződésekről tárgyú rendelet módosításáról
— 250/1966. (II. 14.) KDB utasítás	A szállítási szerződések hiányos, vagy hibás teljesítésének kifogásolásáról
— 25/1967. (VIII. 20.) Korm. sz. rend.	A termékforgalomról
— 44/1967. (XI. 5.) Korm. sz. rend.	A vállalatok vállalkozási szerződéseiről
— 45/1967. (XI. 5.) Korm. sz. rend.	A gazdasági döntőbizottságok és döntőbizottsági eljárások módosítása
— 3/1968. (Tg. É. 3. sz.) OT utasítás	A haditechnikai termékek és hadfelszerelési cikkek áráról
— 32/1967. (IX. 23.) Korm. sz. rend.	A külker. vállalatok belföldi szerződéseiről
— 8/1967. (XII. 25.) ÁH sz. utasítás	A külker. vállalatok által felszámítható bizományi díj, kereskedelmi árres és költségterítés
— 411/1967. (PK. 39.) MNB körlevél	Külker.-i tevékenység hitelezése
— 13/1967. (PK. 23.) PM—KKM—OT. ut.	A kv. szervek áruforgalmi és áruforgalmon kívüli devizagazdálkodásáról
— 3/1967. (XII. 23.) KKM—PM eü. rend.	A vámpótlék megállapításáról
— 42/1969. (XII. 31.) PM rend.	Az import forgalmiadó és az import árkiegészítés
— 37/1967. (XII. 29.) PM utasítás	A nemesfémtermékek gazdálkodási rendje
— 1/1968. (II. 20.) MNB körlevél	A nemesfémtermékek gazdálkodási rendje
— 2/1968. MNB körlevél	Az importletétekről szóló PM rendelet végrehajtásáról
— 410/1969. MNB—MBB tájékoztató	A gép- és műszerimport pü. lebonyolításával kapcsolatos kérdésekről
— 15/1968. (IV. 6.) Korm. sz. rend.	A magánkisipart érintő egyes kérdésekről
— 33/1968. (IX. 21.) Korm. sz. rend.	A 15/1968. Korm. sz. rendelet kieg.
— 2/1959. (I. 3.) Korm. sz. rend.	Állami szervek magánszemélyektől történő árubeszerezéseiről, valamint ingatlanvásárlásairól
— 27/1962. (VII. 14.) Korm. sz. rend.	2/1959. Korm. sz. rendelet módosítása, kiegészítése
— 4/1968. (KÉ. 2.) BKM—PM. sz. eü. ut.	A közületek állami és szövetkezeti kereskedelmi szervektől történő beszerzéseinek elszámolásáról
— 54/1967. (XII. 17.) Korm. sz. rend.	A mezőgazdasági termékértékesítési szerződésről
— 21/1963. (IX. 14.) Korm. sz. rend.	2/1959. Korm. sz. rendelet módosítása, kiegészítése
— 1/1972. (I. 18.) ÁH sz. rend.	Az 1972. évi termékforgalomról
— 10/1969. (II. 27.) Korm. sz. rend.	A gazdálkodó szervek egymásközi viszonyában a késedelmi kamat mértékéről
— 8/1972. (III. 11.) Korm. sz. rend.	A termékforgalomról szóló 25/1967. (VIII. 20.) Korm. sz. rendelet módosításáról és kiegészítéséről